

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 16.5.2007
COM(2007) 249 végleges

2007/0094 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

**a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató
munkáltatókkal szembeni szankciókról**

(előterjesztő: a Bizottság)

{SEC(2007) 596}

{SEC(2007) 603}

{SEC(2007) 604}

INDOKOLÁS

1) A JAVASLAT HÁTTERE

- **A javaslat indokai és célkitűzései**

E javaslat az átfogó migrációs politika kialakítására irányuló uniós erőfeszítések részét képezi. A Bizottság a 2005. decemberi politikai tervével¹ összhangban 2007 szeptemberében kívánja benyújtani a legális migrációra vonatkozó első javaslatot.

Az EU-ba irányuló illegális bevándorlást ösztönző tényezők egyike a munkalehetőség. E javaslat célja ezen ösztönző tényező csökkentése azáltal, hogy szankciókat irányoz elő harmadik országok olyan állampolgárainak foglalkoztatása esetén, akik illegálisan tartózkodnak az EU-ban. A tagállamokban már meghozott intézkedésekre építve a cél annak biztosítása, hogy valamennyi tagállam hasonló szankciókat vezessen be harmadik országok ilyen állampolgárainak munkáltatóival szemben, és azokat hatékonyan alkalmazzák.

A Bizottság ezen intézkedésekre a harmadik országok állampolgárainak illegális bevándorlása elleni küzdelem politikai prioritásairól szóló, 2006. júliusi közleményében² tett javaslatot. Az Európai Tanács 2006 decemberében kedvezően fogadta ezen elképzelést, és felkérte a Bizottságot javaslatok előterjesztésére.

- **Általános háttér**

A harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak foglalkoztatása (a továbbiakban: illegális foglalkoztatás) annak a következménye, hogy a migránsok jobb életet keresnek, és megfelelnek azon munkáltatók igényeinek, akik hasznot akarnak húzni az általában csekély képzettséget igénylő, alacsonyan fizetett munkákat elvégző munkavállalókból. A jelenség terjedelmét szükségszerűen csak nehezen lehet számszerűsíteni: becslések szerint 4,5 és 8 millió között van a harmadik országok azon állampolgárainak a száma, akik az EU-ban illegálisan tartózkodnak. Az illegális foglalkoztatás elsősorban olyan ágazatokat érint, mint az építőipar, mezőgazdaság, takarítási szolgáltatások és szálloda/vendéglátóipar.

Az illegális foglalkoztatás mint az illegális bevándorlás egyik ösztönző tényezője egyrészt – az uniós polgárok által végzett be nem jelentett munkához hasonlóan – csökkenti az állami bevételeket, leszoríthatja a munkabéreket és ronthat a munkafeltételeken, torzíthatja a vállalkozások közötti versenyt, és azt eredményezi, hogy a be nem jelentett munkavállalók nem szereznek jogosultságot egészségügyi ellátásra és nyugdíjra, mivel ezek a befizetett járulékoktól függenek. Másrészt a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárai különösen bizonytalan helyzetben vannak, mivel elfogásuk esetén általában vissza kell térniük származási országukba.

E javaslat a bevándorlási politikával, nem pedig a foglalkoztatás- vagy szociálpolitikával foglalkozik. E javaslat értelmében nem a harmadik országok

¹ COM(2005) 669.

² COM(2006) 402.

illegálisan foglalkoztatott állampolgárait, hanem a munkáltatót szankcionálják majd (noha a kiutasítási irányelvre vonatkozó 2005-ös bizottsági javaslat főszabályként megkövetelné, hogy a tagállamok hozzanak kiutasítási határozatot a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgáraival szemben).

- **Meglévő rendelkezések a javaslat által szabályozott területen**

Az illegális bevándorlás és az illegális foglalkoztatás elleni küzdelmet célzó eszközök harmonizálásáról szóló, 1995. december 22-i tanácsi ajánlás³ előírta, hogy a külföldi állampolgárokat foglalkoztatni kívánó munkáltatókat ösztönözni kell arra, hogy ellenőrizzék azok tartózkodásra és munkavállalásra való jogosultságát, és hogy az engedéllyel nem rendelkező külföldi állampolgárt foglalkoztató munkáltatóval szemben szankciókat kell alkalmazni. A harmadik országok állampolgárainak illegális foglalkoztatása elleni küzdelemről szóló, 1996. szeptember 27-i tanácsi ajánlás⁴ előírta különösen, hogy meg kell tiltani harmadik országok azon állampolgárainak a foglalkoztatását, akik a szükséges engedéllyel nem rendelkeznek, és ilyen foglalkoztatás esetén büntetőjogi és/vagy közigazgatási szankciókat kell alkalmazni. E javaslat az említett ajánlásokon alapul, mivel megköveteli, hogy a tagállamok tiltsák meg az illegális foglalkoztatást, írjanak elő szankciókat, és követeljék meg a munkáltatóktól, hogy megelőző intézkedéseket hozzanak és egyéb ellenőrzéseket végezzenek.

Az illegális bevándorlással szembeni uniós politika rendelkezéseket tartalmaz az emberkereskedelemmel és a határokon átnyúló embercsempészettel szemben is. Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló kerethatározat⁵ bűncselekménnyé nyilvánítja a munkára kényszerítést vagy szexuális kizsákmányolást célzó emberkereskedelmet, és közelíti a szankciókat. Az e javaslat szerinti illegális foglalkoztatás megvalósíthatja az emberkereskedelmet mint súlyosabb bűncselekményt is, amennyiben a kerethatározatban foglalt feltételek megvalósulnak, ideértve a munkára kényszerítést célzó megfélemlítést vagy kényszerítést is. E javaslat mindazonáltal azon esetekre vonatkozik, amikor megfélemlítésre vagy kényszerítésre nem kerül sor.

A 2002-es irányelv⁶ és az azt kísérő kerethatározat⁷ az embercsempészettel foglalkozik, és meghatározza a jogellenes be- és átutazáshoz, valamint a jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtás bűncselekményét, valamint közelíti a szankciókat. Az illegális foglalkoztatás természetesen összefügghet a beutazáshoz és/vagy tartózkodáshoz történő segítségnyújtással, e javaslat azonban azon munkáltatókra is kiterjed, akiknek nincs közükhöz a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárainak beutazásához vagy tartózkodásához.

- **Összhang az Unió egyéb politikáival és célkitűzéseivel**

A harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak foglalkoztatása csak egy része a be nem jelentett munkavégzés – vagyis azon fizetett tevékenységek –

³ HL C 5., 1996.1.10., 1. o.

⁴ HL C 304., 1996.10.14., 1. o.

⁵ HL L 203., 2002.8.1., 1. o.

⁶ HL L 328., 2002.12.5., 17. o.

⁷ HL L 328., 2002.12.5., 1. o.

szélesebb körű problémájának, amelyek jellegüket tekintve jogszerűek ugyan, de nem jelentették be azokat a hatóságoknak⁸. A be nem jelentett munkavégzés és ennek egyéb vonatkozásai az uniós polgárokat ugyanúgy érintik, mint a harmadik országok állampolgárait; a Bizottság e témáról 2007 őszén kíván közleményt benyújtani.

Az e javaslatban előírányzott intézkedések összhangban vannak az adócsalás megelőzését és az ellene való küzdelmet célzó közösségi politikával és intézkedésekkel, valamint elősegítik azokat.

E javaslat tiszteletben tartja az alapvető jogokat. Nem érinti a harmadik országok állampolgárainak mint munkavállalóknak a jogait, úgymint a szakszervezethez való csatlakozás jogát, a kollektív tárgyalásokban való részvételhez és az ebből eredő előnyökhöz való jogot, valamint az egészségügyi és biztonsági követelményeknek megfelelő munkafeltételekhez való jogot. A munkáltatói felelősség körébe tartozó jogsértésekkel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy e javaslat értelmében nem vonják felelősségre azt a munkáltatót, aki ellenőrzi a potenciális munkavállalók okmányait, és például utóbb kiderül, hogy az okmányokat meghamisították. A büntetőjogi szankciók olyan súlyos esetekre korlátozódnak, amikor a büntetés alkalmazása arányos a jogsértés terjedelmével vagy súlyával. Az e javaslat végrehajtása keretében a munkáltatók és hatóságok által kezelendő személyes adatokat a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről szóló 95/46/EK irányelvvel⁹ összhangban kell majd feldolgozni.

2) KONZULTÁCIÓ AZ ÉRDEKELT FELEKKEL ÉS HATÁSVIZSGÁLAT

- **Konzultáció az érdekelt felekkel**

A konzultáció módszerei, a megcélzott főbb ágazatok és a válaszadók általános bemutatása

Tárgyalásokat tartottak az ESZSZ-szel és az UNICE-vel/Business Europe-pal. A tagállamokkal a Bizottság bevándorlással és menekültüggyel foglalkozó bizottsága keretében konzultáltak.

A szociális partnerek és egyéb nem kormányzati szervezetek képviselői részvételével tartott szemináriumok és workshopok is segítették a javaslat elkészítését. A hatásvizsgálat segítése érdekében a Bizottság által elrendelt külső tanulmány elkészítése keretében – kérdőívek és interjúk révén – további konzultációkat folytattak a tagállamokkal (ideértve végrehajtó szerveiket is), a szakszervezetekkel és munkáltatói szervezetekkel, valamint a nem kormányzati szervezetekkel.

A válaszok összefoglalása és figyelembevételük módja

A Bizottság figyelembe vette a 2006. júliusi közleményével kapcsolatos megjegyzéseket.

- **Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása**

⁸ COM(98) 219.

⁹ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

Külső szakvéleményre nem volt szükség.

- **Hatásvizsgálat**

A hatásvizsgálatban a következő lehetőségeket vizsgálták meg:

1. lehetőség: Status quo. Noha a legtöbb tagállam (ha nem is mind) már bevezetett munkáltatókkal szembeni szankciókat és megelőző intézkedéseket, ezek nem bizonyultak hatékonynak. E lehetőség nem hozna létre azonos feltételeket mindenki számára, és a helyzet akár még súlyosbodhat is, mivel növekedhetnek a tagállamok közötti különbségek. A jelenlegi szankciók szintje olyan alacsony is lehet, hogy az illegális foglalkoztatásból eredő gazdasági előnyök nagyobb súllyal esnek latba. A munkáltatók, a harmadik országok és a harmadik országok állampolgárai nem kapnának világos üzenetet arra vonatkozóan, hogy intézkedésekre kerül sor a szankciók megkerülését lehetővé tevő kiskapuk megszüntetése érdekében.

2. lehetőség: Harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató munkáltatókkal szembeni harmonizált szankciók az egész EU-ban, amelyeket a tagállamok kötelesek alkalmazni (bizonyos számú munkahelyi vizsgálat lefolytatásának kötelezettsége). E lehetőség csökkentené a jogszabályok és a végrehajtási intézkedések területén fennálló különbségeket, és elősegítené azonos feltételek kialakulását. Számos államban emelkedne a munkáltatókkal szembeni szankciók minimális szintje, ami növelné a visszatartó hatást. A jobb végrehajtás következtében várhatóan csökkenne az illegális foglalkoztatás.

3. lehetőség: Harmonizált megelőző intézkedések: az egész EU-ban közös követelmények arra vonatkozóan, hogy a munkáltatók készítsenek másolatot az érintett okmányokról (tartózkodási engedély), és tájékoztassák az illetékes nemzeti szerveket. E lehetőség csökkentené az illegális foglalkoztatást, mivel a munkáltató időben megtudná állapítani, hogy a potenciális munkavállaló jogosult-e munkavégzésre. A munkáltatókra minimális további teher nehezedne; több tagállam már most megköveteli, hogy a munkáltatók ellenőrizzék az okmányokat. Mindez elősegítené azonos feltételek kialakulását, mivel az egész EU-ban ugyanazon eljárásokat alkalmaznák. Gyakoribbá válhat azonban a személyazonossággal való visszaélés és az okirat-hamisítás. Biztosítani kellene az adatvédelmet.

4. lehetőség: Munkáltatókkal szembeni harmonizált szankciók és megelőző intézkedések (vagyis a 2. és 3. lehetőség). E lehetőség keretében a 2. és 3. lehetőség pozitív hatásai kölcsönösen erősítenék egymást, és az érintettek egyértelműbb üzenetet kapnának az EU illegális foglalkoztatással szembeni kötelezettségvállalásáról.

5. lehetőség: Uniós kampány az azzal kapcsolatos tudatosság növelése érdekében, hogy milyen következményekkel jár a harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak foglalkoztatása E lehetőség – amelynek végrehajtása kevés forrást követelne – korlátozottan és átmenetileg pozitív hatással járna a jogszabályok betartása tekintetében. Nem vezetne azonban az illegális foglalkoztatás közép- vagy hosszú távú csökkenéséhez. A munkáltatók már tudatában vannak az illegális foglalkoztatás negatív következményeinek.

6. lehetőség: A munkáltatókkal szembeni szankciók alkalmazása területén bevált gyakorlatok azonosítása és tagállamok közötti cseréje Valamennyi érintett szereplő

szükségesnek tartja a jobb végrehajtást. E lehetőség növelné a végrehajtó szervek kapacitását és ezáltal hatékonyságát. A vizsgálatokhoz szükséges forrásokat azonban továbbra is a tagállamok biztosítanák. E lehetőség csak korlátozottan járulna hozzá az azonos feltételek kialakulásához, mivel továbbra is fennállnának a különbségek a szankciók és a megelőző intézkedések területén, sőt növekedhetnének is.

A lehetőségek és hatásaik összehasonlítása után, valamint a tagállamok és az érintett szereplők nézeteinek ismeretében megállapítható, hogy a 4. és a 6. lehetőség kombinálása jelenti a legjobb megoldást. A munkáltatókat (különösen az egyéneket, valamint a kis- és középvállalkozásokat) célzó tudatosságnövelő kampányokkal mint támogató intézkedéssel kellene kísérni a javasolt új intézkedéseket. E javaslatban a 4. lehetőség jelenik meg, míg a 6. lehetőséggel és a támogató tudatosságnövelő kampányokkal a Bizottság szolgálatainak kísérő munkadokumentuma foglalkozik.

3) A JAVASLAT JOGI ELEMEI

- **A javasolt intézkedés összefoglalása**

A javaslat tartalmazza a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárai foglalkoztatásának általános tilalmát. A jogsértéseket (adott esetben közigazgatási jellegű) szankciók kísérnék, amelyek bírságok lennének, valamint vállalkozások esetén egyéb intézkedések is alkalmazhatók, ideértve az állami támogatásokból való kizárást és a kapott támogatások visszafizetését is. Büntetőjogi szankciók súlyos esetekben állnának rendelkezésre.

A tilalom hatékonyságának biztosítása érdekében a munkáltatók kötelesek lennének bizonyos ellenőrzéseket végezni a harmadik ország állampolgárának felvétele előtt, a panasztételi eljárás egyszerűbbé válna, és a tagállamoknak bizonyos számú vizsgálatot kellene lefolytatniuk.

Ezen irányelv harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgáraival szemben szigorúbb szankciókat és végrehajtási követelményeket ír elő, mint amelyek a jelenlegi közösségi jogi eszközök alapján – különösen az uniós polgárok és harmadik országok legálisan tartózkodó állampolgárai által történő szolgáltatásnyújtással összefüggésben – alkalmazandók; mindez indokolt ezen irányelv célkitűzése fényében, valamint a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak eltérő jogállására tekintettel megkülönböztetéstől mentes.

- **Jogalap**

Ezen irányelv rendelkezéseinek célja az EU-ba irányuló illegális bevándorlás csökkentése. Következésképpen a megfelelő jogalap az EK-Szerződés 63. cikkének 3.b) pontja.

E jogalap nem vonatkozik harmadik országok olyan állampolgáraival kapcsolatos intézkedésekre, akik legálisan tartózkodnak az EU-ban, de tartózkodási engedélyüket megsértve dolgoznak, például harmadik országokból érkező olyan diákok, akik az engedélyezettnél több órát dolgoznak. E javaslat ezért nem vonatkozik az ilyen helyzetekre, noha ezeket is kezelni kell a munkahelytalálás mint ösztönző tényező csökkentése érdekében.

- **A szubszidiaritás elve**

Érvényesül a szubszidiaritás elve, mivel a javaslat nem esik a Közösség kizárólagos hatáskörébe.

A javaslat célkitűzéseit a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani a következő ok(ok) miatt.

Amennyiben a tagállamok egyedül járnak el, fennáll annak a veszélye, hogy az egyes tagállamokban jelentősen eltér a szankciók és alkalmazásuk mértéke. Ez az egységes piacon belül versenytorzuláshoz vezethet, és ahhoz, hogy harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárai másodlagosan azon tagállamok felé indulnak, amelyekben a szankciók kevésbé szigorúak és ritkábban alkalmazottak.

A javaslat célkitűzéseit közösségi fellépéssel hatékonyabban lehet majd megvalósítani a következő ok(ok) miatt.

A belső határok nélküli térségben közös alapon kell fellépni az illegális bevándorlással szemben. Ez nem csak a közös határookra vonatkozik, hanem az ösztönző tényezők csökkentését célzó intézkedésekre is. Közösségi fellépéssel hatékonyabban csökkenthető a munkalehetőség mint ösztönző tényező. A munkáltatókkal szembeni szankciók közös minimumszintje biztosítja majd, hogy (1) valamennyi tagállam kellően szigorú és visszatartó erejű szankciókkal rendelkezzen, (2) a szankciók ne legyenek annyira eltérőek, hogy harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak másodlagos mozgásait eredményezzék, és (3) az egész EU-ban azonosak legyenek a feltételek a vállalkozások számára.

A javaslat csak minimális harmonizációt ír elő.

A javaslat ezért megfelel a szubszidiaritás elvének.

- **Az arányosság elve**

A javaslat a következő ok(ok) miatt felel meg az arányosság elvének.

A választott jogi eszköz irányelv, amely a tagállamok számára nagyfokú rugalmasságot biztosít a végrehajtás során. Az EK-Szerződés 63. cikkének utolsó előtti bekezdése szerint a tagállamok fenntarthatnak vagy bevezethetnek az irányelvben foglaltaktól eltérő rendelkezéseket is, feltéve hogy azok összeegyeztethetőek a Szerződéssel és a nemzetközi megállapodásokkal.

Az irányelv végrehajtása bizonyos további pénzügyi és igazgatási terhet róhat a tagállamok nemzeti és regionális közigazgatási szerveire a szükséges végrehajtási stratégia kidolgozása és az előírt minimális számú vizsgálatok lefolytatása miatt. Ezenkívül további terhet jelenthet e szervek számára a közigazgatási és büntetőeljárások számának esetleges növekedése is. E nagyobb terhek azonban a javaslat hatékony érvényesülésének biztosításához szükséges mértékre korlátozódnak.

A gazdasági szereplőkre csak olyan terhek hárulnak, mint a harmadik országok állampolgárainak felvétele előtti ellenőrzések lefolytatása, az illetékes hatóságok tájékoztatása és nyilvántartások vezetése. E terhek arányban állnak a javaslat

célkitűzésével.

- **Az eszközök megválasztása**

A javasolt eszköz: irányelv.

Más eszközök nem lennének alkalmasak a következő ok(ok) miatt.

E fellépés megfelelő eszköze az irányelv, amely kötelező minimumszabályokat ír elő, azonban rugalmasságot biztosít a tagállamok számára a nemzeti jogba való átültetés és a gyakorlati végrehajtás során.

4) KÖLTSÉGVETÉSI VONATKOZÁSOK

A javaslat nincs hatással az EU költségvetésére.

5) TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

- **Felülvizsgálati/módosító/megszüntetési záradék**

A javaslat felülvizsgálati záradékot tartalmaz.

- **Megfelelési táblázat**

A tagállamoknak el kell juttatniuk a Bizottsághoz az irányelvet átültető nemzeti rendelkezések szövegét, valamint az említett rendelkezések és ezen irányelv közötti megfelelést mutató táblázatot.

- **A javaslat részletes magyarázata**

1. és 2. cikk

A javaslat nem vonatkozik az uniós polgárokra, ideértve azokat is, akiknek egy adott tagállamban történő munkavállalásra való jogosultságát átmeneti rendelkezések korlátozzák.

A „munkáltató” fogalma alá nem csak azon természetes vagy jogi személyek tartoznak, akik másokat gazdasági tevékenység körében alkalmaznak, hanem olyan magánszemélyek is, akik munkáltatói minőségben például takarításmunkát foglalkoztatnak. Az illegális foglalkoztatás mint ösztönző tényező csökkentésére tekintettel nem célszerű kizárni az egyéni munkáltatókat.

3. cikk

A javaslat központi rendelkezése a harmadik országok olyan állampolgárai foglalkoztatásának általános tilalma, akik nem jogosultak az EU-ban tartózkodni.

4. és 5. cikk

A munkáltatóknak a harmadik országok állampolgárainak felvétele előtt ellenőrizniük

kell, hogy azok rendelkeznek-e tartózkodási engedéllyel. Ezenkívül az olyan munkáltatók, amelyek vállalkozások vagy jogi személyek (mint például nyilvántartásba vett nonprofit szervezet), kötelesek lennének az illetékes nemzeti hatóságok tájékoztatására is. Azok a munkáltatók, akik bizonyítani tudják, hogy e kötelezettségeknek eleget tettek, nem lennének szankcionálhatók.

Ami a hamisított okmányokat illeti, egyértelmű, hogy nem lehet elvárni a munkáltatóktól ezek felismerését. A Bizottság 2006. júliusi közleményében megállapította, hogy közös iránymutatásokat kell kidolgozni az okmányok – ideértve a tartózkodási engedélyt is – biztonsági minimumkövetelményeire vonatkozóan, különös tekintettel a kibocsátási eljárásokra. A munkáltatók azonban nem mentesülhetnek a felelősség alól, ha az okmányok nyilvánvalóan nem felelnek meg a valóságnak (például olyan okmány esetén, amely nyilvánvalóan nem a potenciális munkavállaló fényképét tartalmazza, vagy amelyet nyilvánvalóan meghamisítottak).

6. cikk

A munkáltatók általi jogsértéseket hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal sújtják, amelyek közigazgatási szankciók is lehetnek. Az egyes jogsértésekre tekintettel ilyen szankciók lennének a bírságok, valamint a harmadik ország állampolgárának a származási országba való visszatérésével kapcsolatos költségek viselése.

A harmadik országok érintett állampolgárait e javaslat alapján nem szankcionálnák. A Bizottság egy külön irányelvre vonatkozó javaslatot¹⁰ terjesztett elő, amely főszabályként megkövetelné, hogy a tagállamok hozzanak kiutasítási határozatot a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgáraival szemben.

7. cikk

A munkáltatók kötelesek lennének kifizetni minden elmaradt járandóságot a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárai számára, és a tagállamoknak olyan mechanizmusokat kellene bevezetniük, amelyek biztosítják, hogy a harmadik országok állampolgárai akkor is megkapjanak minden elmaradt munkabért, ha a tagállamot már elhagyták.

8. cikk

A vállalkozásokkal mint munkáltatókkal szemben egyéb intézkedések állnának rendelkezésre, úgymint kizárás állami kedvezményekből, támogatásokból (ideértve a tagállamok által kezelt uniós finanszírozást is) és közbeszerzési eljárásokból. Szintén lehetséges lenne olyan állami támogatások (ideértve a tagállamok által kezelt uniós finanszírozást is) visszakövetelése, amelyeket a munkáltató a megelőző 12 hónapban kapott). Ugyanezen lehetőségről rendelkezik a költségvetési rendelet a közvetlenül a Bizottság által kezelt uniós finanszírozás vonatkozásában.

9. cikk

Amennyiben a pénzügyi szankció nem hajtható be valamely alvállalkozótól, úgy azt az alvállalkozói láncban szereplő más vállalkozótól kell behajtani, ideértve a

¹⁰ COM(2005) 391.

fővállalkozót is.

10. és 11. cikk

Előfordulhat, hogy a közigazgatási bírságok és egyéb intézkedések nem elegendőek bizonyos munkáltatók jogsértéstől való visszatartására. A tagállamok ezért kötelesek lennének büntetőjogi szankciókat előírni négy súlyos esetben: ismételt jogsértések, harmadik országok jelentős számú állampolgárának foglalkoztatása, különösen kizsákmányoló munkafeltételek, valamint akkor, ha a munkáltató tudja, hogy a munkavállaló emberkereskedelem áldozata. Annak biztosítása érdekében, hogy az egyéni munkáltatókkal szemben büntetőjogi szankciót csak súlyos esetekben lehessen kiszabni, az ismételt jogsértés csak akkor valósít meg bűncselekményt, ha egy kétéves időszakban ez a harmadik jogsértés.

12. és 13. cikk

A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni a bűncselekményekért. Nincs meghatározva, hogy a jogi személyeknek büntetőjogi felelősséggel kell-e tartozniuk. Így azon tagállamok, amelyek nem ismerik el a jogi személyek büntetőjogi felelősségét, nem kötelesek jogrendszerük megváltoztatására.

14. cikk

A hatékonyabb végrehajtás érdekében mechanizmusokat kell bevezetni arra, hogy a harmadik országok állampolgárai közvetlenül vagy kijelölt harmadik feleken keresztül panasszal tudjanak élni. Az ilyen harmadik feleknek védelmet kell biztosítani olyan esetleges szankciókkal szemben, amelyeket a jogellenes beutazáshoz és tartózkodáshoz történő segítségnyújtást tiltó szabályok írnak elő. A szakszervezetek és a nem kormányzati szervezetek hangsúlyozták e rendelkezés szükségességét.

E javaslat a harmadik országok állampolgárainak védelme érdekében kiegészítő intézkedéseket is tartalmaz a büntetőjogi felelősséget megalapozó, különösen kizsákmányoló munkafeltételek esetén. Először is az eljárásban együttműködő személyek számára biztosítani kell a lehetőséget, hogy ideiglenes tartózkodási engedélyt kapjanak, ahogyan a közösségi jog alapján erre már lehetőségük van az emberkereskedelem olyan áldozatainak, akik a hatóságokkal együttműködnek. Másodszor e személyeknek nem kell visszatérniük származási országukba mindaddig, amíg ténylegesen meg nem kapták elmaradt járandóságaikat.

15. cikk

A tagállamok kockázatértékelés alapján kötelesek lennének bizonyos számú ellenőrzést elvégezni.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 63. cikke 3.b) pontjára,

tekintettel a Bizottság javaslatára¹¹,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹²,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére¹³,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárással összhangban¹⁴,

mivel:

- (1) Az Európai Tanács a 2006. december 14–15-i ülésén egyetértett abban, hogy az illegális bevándorlás elleni küzdelemben erősíteni kell a tagállamok közötti együttműködést, valamint hogy az illegális foglalkoztatással szemben szigorúbb intézkedéseket kell hozni tagállami és uniós szinten egyaránt.
- (2) Az EU-ba irányuló illegális bevándorlás egyik legfontosabb ösztönző tényezője, hogy a szükséges jogállás nélkül is munkát lehet találni az EU-ban. Az illegális bevándorlással és az illegális tartózkodással szembeni fellépésnek ezért intézkedéseket kell tartalmaznia ezen ösztönző tényezővel szemben is.
- (3) Ezen intézkedések központi eleme egy olyan általános tilalom kell legyen, amelynek értelmében nem foglalkoztathatók harmadik országok olyan állampolgárai, akik nem jogosultak az EU-ban tartózkodni, és a tilalmat megsértő munkáltatókkal szemben szankciókat kell alkalmazni.
- (4) A rendelkezések nem vonatkozhatnak harmadik országok legálisan tartózkodó állampolgáira. A szabályozásból így ki vannak zárva a harmadik országok azon állampolgárai, akik uniós polgárok olyan családtagjai, akik a Közösségen belüli szabad mozgáshoz való jogukat gyakorolják, és azok, akik egyrészt a Közösség és

¹¹ HL C [...], [...], [...]. o.

¹² HL C [...], [...], [...]. o.

¹³ HL C [...], [...], [...]. o.

¹⁴ HL C [...], [...], [...]. o.

tagállamai, másrészt pedig az állampolgárságuk szerinti országok közötti megállapodások alapján az uniós polgárok szabad mozgáshoz való jogával azonos jogokat élveznek. A szabályozásból ki vannak zárva továbbá a harmadik országok azon állampolgárai, akiknek a helyzetét a közösségi jog szabályozza, például azok, akiket egy másik tagállamban legálisan foglalkoztatnak, és akiket a szolgáltató szolgáltatásnyújtás keretében egy másik tagállamba kiküldött.

- (5) Harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárai foglalkoztatásának megelőzése érdekében meg kell követelni, hogy a munkáltatók a harmadik országok állampolgárainak felvétele előtt – ideértve azon eseteket is, amikor a harmadik ország állampolgárát szolgáltatásnyújtás keretében egy másik tagállamba való kiküldés céljából veszik fel – ellenőrizzék, hogy e személyek rendelkeznek-e a foglalkoztatás időtartamára érvényes tartózkodási engedéllyel. A munkáltatóknak kizárólag azt kell ellenőrizniük, hogy az okmány nyilvánvalóan nem hibás-e, mert például nyilvánvalóan rossz fényképet tartalmaz. Ezen túlmenően a vállalkozásokat és jogi személyeket arra is kötelezni kell, hogy jelentsék be az illetékes hatóságoknak a harmadik ország állampolgárának foglalkoztatását, különösen annak érdekében, hogy a tagállamok ellenőrizni tudják, hogy az okmányok nem hamisítottak-e.
- (6) Az ezen irányelvben előírt kötelezettségeket teljesítő munkáltatók nem vonhatók felelősségre azért, hogy harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztatták, ha az illetékes hatóság később megállapítja, hogy a munkavállaló által bemutatott okmány valójában hamisított volt vagy azzal visszaéltek.
- (7) Az általános tilalom kikényszerítése és a jogsértésektől való visszatartás érdekében a tagállamoknak megfelelő szankciókat kell előírniuk. Ezeknek magukban kell foglalniuk pénzügyi szankciókat, valamint a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatos költségekhez való hozzájárulást.
- (8) A munkáltatót minden esetben kötelezni kell arra, hogy kifizesse a harmadik országok állampolgárainak az általuk elvégzett munkáért járó minden elmaradt járandóságot, valamint befizesse az összes elmaradt adót és társadalombiztosítási járulékot.
- (9) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a harmadik országok állampolgárai igényeiket érvényesíthessék, és hogy olyan mechanizmusokat vezessenek be, amelyek biztosítják, hogy az elmaradt járandóságok beszedett összegét a harmadik országok arra jogosult állampolgárai megkapják.
- (10) A tagállamoknak ezenkívül elő kell írniuk a legalább hathónapos munkaviszony vélelmét, hogy a munkáltatóra háruljon a bizonyítási teher legalább egy bizonyos időtartam tekintetében.
- (11) A tagállamoknak lehetővé kell tenniük, hogy a vállalkozásokkal mint munkáltatókkal szemben további szankciók is alkalmazhatók legyenek, ideértve az állami kedvezményekből vagy támogatásokból való kizárást, beleértve a mezőgazdasági támogatásokat is; a közbeszerzési eljárásokból való kizárását; valamint a már nyújtott állami kedvezmények vagy támogatások visszafizetését, ideértve a tagállamok által kezelt uniós finanszírozást is.

- (12) Ezen irányelv és különösen annak 8., 11. és 13. cikke nem sértheti az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 2002. június 25-i 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet¹⁵ rendelkezéseit.
- (13) Tekintettel arra, hogy egyes érintett ágazatokban igen elterjedt az alvállalkozásba adás, biztosítani kell, hogy az alvállalkozói láncban szereplő valamennyi vállalkozás egyetemlegesen feleljen a lánc végén lévő olyan munkáltatóval szembeni pénzügyi szankciók megfizetéséért, aki harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztatja.
- (14) A tapasztalatok azt mutatják, hogy a jelenlegi szankciórendszerek nem elegendők a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak foglalkoztatására vonatkozó tilalmak teljes betartatásához. Ennek egyik oka, hogy a közigazgatási szankciók önmagukban nem elegendők egyes gátlástalan munkáltatók visszatartásához. A tilalom betartását büntetőjogi szankciók alkalmazásával lehet és kell is erősíteni.
- (15) Az általános tilalom teljes hatékonyságának biztosítása érdekében ezért különösen szükség van visszatartóbb erejű szankciókra olyan súlyos esetekben, mint ismételt jogsértések, harmadik országok jelentős számú állampolgárának foglalkoztatása, különösen kizsákmányoló munkafeltételek, valamint akkor, ha a munkáltató tudja, hogy a munkavállaló emberkereskedelem áldozata. A munkafeltételeket akkor kell különösen kizsákmányolónak tekinteni, ha a bérezés vagy a munkafeltételek – különösen a munkavállalók egészségét és biztonságát érintő feltételek – jelentősen eltérnek a legálisan foglalkoztatott munkavállalók esetén alkalmazott feltételektől.
- (16) Az ezen irányelv értelmében súlyosnak tekintendő valamennyi esetben ezért a Közösség egész területén bűncselekménynek kell tekinteni a szándékosan elkövetett jogsértést. Mindez nem érinti az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB kerethatározat¹⁶ alkalmazását.
- (17) A bűncselekményt hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal kell büntetni, amelyeket a Közösség egész területén a jogi személyekkel szemben is alkalmazni kell, mivel sok munkáltató jogi személy.
- (18) A végrehajtás megkönnyítése érdekében hatékony panasztételi mechanizmusoknak kell rendelkezésre állniuk, hogy a harmadik országok érintett állampolgárai közvetlenül vagy kijelölt harmadik feleken, úgymint szakszervezeteken vagy egyéb szervezeteken keresztül panasszal élhessenek. A panasz benyújtásához segítséget nyújtó kijelölt harmadik felek számára védelmet kell biztosítani olyan esetleges szankciókkal szemben, amelyeket a jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtást tiltó szabályok írnak elő.
- (19) A panasztételi mechanizmusok kiegészítése érdekében a tagállamoknak az adott nemzeti eljárás hosszától függő, korlátozott időre szóló tartózkodási engedélyt kell kiadniuk harmadik országok olyan állampolgárai számára, akiket különösen kizsákmányoló munkafeltételek mellett foglalkoztattak, és akik együttműködnek a

¹⁵ HL L 248., 2002.9.19., 1. o. A legutóbb a 2006. december 13-i 1995/2006 rendelettel (HL L 390., 2006.12.30., 1. o.) módosított rendelet.

¹⁶ HL L 203., 2002.8.1., 1. o.

munkáltatóval szemben indított büntetőeljárásban. Az ilyen engedélyeket a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy az illegális bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről szóló, 2004. április 29-i 2004/81/EK irányelv¹⁷ alapján kiadott engedélyekre vonatkozókkal azonos feltételek mellett kell kiadni.

- (20) A megfelelő szintű végrehajtás biztosítása, valamint e tekintetben a tagállamok közötti jelentős különbségek elkerülése érdekében az egyes tagállamokban ellenőrizni kell az ott letelepedett vállalkozások bizonyos részét.
- (21) Az ezen irányelv végrehajtása keretében végzett személyes adat-feldolgozásnak összhangban kell lennie a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel¹⁸.
- (22) Mivel ezen irányelv célkitűzését – nevezetesen a foglalkoztatás mint ösztönző tényezővel szembeni fellépéssel az illegális bevándorlás megakadályozását – a tagállamok egyedül nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az intézkedés terjedelme és hatásai miatt e célkitűzés közösségi szinten jobban megvalósítható, a Közösség a Szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvével összhangban intézkedéseket hozhat. Az említett cikkben foglalt arányosság elvével összhangban ezen irányelv nem lépi túl az e célkitűzés megvalósításához szükséges mértéket.
- (23) Ezen irányelv tiszteletben tartja a különösen az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglalt alapvető jogokat és elveket. Ezen irányelvet a Charta 16., 20., 21., 47. és 49. cikkével összhangban különösen a vállalkozás szabadságának, a törvény előtti egyenlőségnek és a megkülönböztetés tilalmának, a hatékony jogorvoslatához és a tisztességes eljáráshoz való jognak, valamint a bűncselekmények és büntetések törvényessége és arányossága elvének kellő tiszteletben tartásával kell alkalmazni.
- (24) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, így az rá nézve nem kötelező, illetve nem alkalmazható,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk
Tárgy és hatály

1. Ezen irányelv az illegális bevándorlással szembeni fellépés érdekében olyan közös szankciókat és intézkedéseket ír elő, amelyeket a tagállamokban a harmadik országok olyan állampolgárait foglalkoztató munkáltatókkal szemben kell alkalmazni, akik illegálisan tartózkodnak a tagállamok területén.

¹⁷ HL L 261., 2004.8.6., 19. o.

¹⁸ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

2. cikk *Fogalommeghatározások*

Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) „harmadik ország állampolgára”: az a személy, aki a Szerződés 17. cikke (1) bekezdésének értelmében nem az Unió polgára;
- b) „foglalkoztatás”: más személy részére és annak irányítása alapján, juttatás ellenében történő munkavégzés;
- c) „illegális tartózkodás”: harmadik ország olyan állampolgárának valamely tagállam területén való tartózkodása, aki nem vagy már nem teljesíti az adott tagállamban való tartózkodás feltételeit;
- d) „illegális foglalkoztatás”: harmadik ország olyan állampolgárának foglalkoztatása, aki illegálisan tartózkodik valamely tagállam területén;
- e) „munkáltató”: az a személy, ideértve a jogi személyeket is, akinek a részére és irányítása alatt a harmadik ország állampolgára juttatás ellenében munkát végez;
- f) „alvállalkozó”: az a természetes vagy jogi személy, akire átruházták valamely előző szerződésből eredő valamennyi vagy néhány kötelezettség teljesítését.

3. cikk *Az illegális foglalkoztatás tilalma*

A tagállamok megtiltják harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak foglalkoztatását.

E tilalom megsértése esetén az ezen irányelvben meghatározott szankciók és intézkedések alkalmazandók.

4. cikk *A munkáltatók kötelezettségei*

- 1. A tagállamok kötelezik a munkáltatókat, hogy:
 - a) kérjék a harmadik országok állampolgáraitól az adott foglalkoztatás időtartamára érvényes tartózkodási engedély bemutatását;
 - b) a foglalkoztatás megkezdése előtt készítsenek másolatot a tartózkodási engedélyről, vagy annak tartalmát vegyék nyilvántartásba;
 - c) biztosítsák, hogy a másolatok vagy nyilvántartások legalább a foglalkoztatás időtartama alatt hozzáférhetőek legyenek a tagállamok illetékes hatóságai által lefolytatott vizsgálatok során.
- 2. A tagállamok kötelezik a vállalkozási tevékenység körében eljáró vagy jogi személy munkáltatókat, hogy egy héten belül tájékoztassák a tagállamok által kijelölt illetékes

hatóságokat a harmadik országok állampolgárai foglalkoztatásának megkezdéséről és befejezéséről egyaránt.

3. A tagállamok biztosítják, hogy a munkáltatóknak az (1) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségét teljesítettnek tekintik, kivéve ha a tartózkodási engedélyként bemutatott okirat nyilvánvalóan nem felel meg a valóságnak.

5. cikk

A munkáltatói kötelezettségek teljesítésének következménye

A tagállamok biztosítják, hogy a munkáltatókat nem vonják felelősségre a 3. cikk megsértéséért, amennyiben azok bizonyítani tudják, hogy teljesítették a 4. cikkben foglalt kötelezettségeket.

6. cikk

Pénzügyi szankciók

1. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3. cikk megsértése esetén a munkáltatóval szemben hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat alkalmazzanak.
2. A 3. cikk minden egyes megsértése esetén a következő szankciók alkalmazandók:
 - a) pénzügyi szankciók a harmadik országok minden egyes illegálisan foglalkoztatott állampolgára tekintetében;
 - b) a harmadik országok minden egyes illegálisan foglalkoztatott állampolgárának visszatérésével kapcsolatos költségek megfizetése azon esetekben, amikor kiutasítási eljárást folytatnak le.

7. cikk

A munkáltató általi visszamenőleges kifizetések

1. A 3. cikk minden egyes megsértése esetén a tagállamok biztosítják, hogy a munkáltató:
 - a) kifizeti a harmadik ország illegálisan foglalkoztatott állampolgárának járó minden elmaradt járandóságot;
 - b) befizeti az összes elmaradt adót és társadalombiztosítási járulékot, ideértve az alkalmazandó közigazgatási bírságokat is.
2. Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazása érdekében a tagállamok:
 - a) olyan mechanizmusokat vezetnek be, amelyek biztosítják, hogy az elmaradt járandóságok kifizetéséhez szükséges eljárások automatikusan megindulnak anélkül, hogy a harmadik ország állampolgárának kérelmet kellene benyújtania;

- b) a munkáltató ellenkező bizonyítása hiányában vélelmezik a legalább hathónapos munkaviszony fennállását.
3. A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárai megkapják az (1) bekezdés a) pontja szerint behajtott minden elmaradt járandóságot azon esetekben is, ha származási országukba már visszatértek vagy kiutasították őket.
4. A 10. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti bűncselekmények esetén a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a kiutasító határozatot mindaddig nem hajtják végre, amíg a harmadik ország állampolgára meg nem kapta az (1) bekezdés a) pontja szerint behajtott minden elmaradt járandóságot.

8. cikk *Egyéb intézkedések*

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a vállalkozási tevékenység körében eljáró munkáltatóval szemben szükség esetén a következő intézkedések is alkalmazhatók legyenek:

- a) állami kedvezményekből vagy támogatásokból való kizárás legfeljebb öt évig;
- b) a közbeszerzési eljárásokból való kizárás legfeljebb öt évig;
- c) az illegális foglalkoztatás felderítését megelőző 12 hónapon belül a munkáltatónak nyújtott állami kedvezmények vagy támogatások visszafizettetése, ideértve a tagállamok által kezelt uniós finanszírozást is;
- d) a jogsértés elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárása.

9. cikk *Alvállalkozásba adás*

1. Amennyiben a munkáltató alvállalkozó, a tagállamok biztosítják, hogy a fővállalkozó és valamennyi közbenső alvállalkozó feleljen a következők megfizetéséért:
- a) a 6. cikk alapján kiszabott szankciók, és
 - b) a 7. cikk szerinti valamennyi visszamenőleges kifizetés.
2. A megtérítési igényre és a visszakereseti jogra vonatkozó nemzeti jogi rendelkezések sérelme nélkül a fővállalkozó és valamennyi alvállalkozó az (1) bekezdés alapján egyetemlegesen felel.

10. cikk
Bűncselekmény

1. Valamennyi tagállam biztosítja, hogy a 3. cikkben említett és szándékosan elkövetett jogsértés bűncselekményt valósít meg a következő körülmények fennállása esetén:
 - a) a munkáltató a jogsértést nem hagyja abba vagy ismételten elköveti azután, hogy az illetékes nemzeti hatóságok vagy bíróságok kétéves időszakon belül korábban már kétszer megállapították, hogy a munkáltató megsértette a 3. cikket;
 - b) a jogsértést harmadik országok jelentős számú illegálisan foglalkoztatott állampolgára tekintetében követik el. Ez valósul meg, ha harmadik országok legalább négy állampolgárát foglalkoztatják illegálisan;
 - c) a jogsértést különösen kizsákmányoló munkafeltételek mellett követik el, például ha a munkafeltételek jelentősen eltérnek a legalisan foglalkoztatott munkavállalók esetén alkalmazottaktól; vagy
 - d) a jogsértést olyan munkáltató követi el, aki emberkereskedelem áldozatává vált személyrel végeztet munkát vagy szolgáltatásokat, és erről tudomása van.
2. A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett magatartásokban bűnsegédként vagy felbujtóként való részvétel bűncselekménynek minősül.

11. cikk
Bűncselekmény esetén alkalmazandó szankciók

1. A tagállamok biztosítják, hogy a 10. cikkben említett bűncselekmény elkövetését hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal sújtják.
2. Az e cikkben előírt büntetőjogi szankciókat különösen a 6., 7. és 8. cikkben foglalt egyéb szankciók vagy intézkedések is kísérhetik, valamint az elmarasztalással vagy bármely alkalmazott szankcióval, illetve intézkedéssel kapcsolatos bírósági határozat közzé is tehető.

12. cikk
A jogi személyek felelőssége

1. A tagállamok biztosítják, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek a 10. cikkben említett bűncselekményért, amelyet akár saját nevében eljárva, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személyen belül vezető tisztséget tölt be, amely a következők egyikén alapul:
 - a) a jogi személy képviselőjének joga, vagy
 - b) a jogi személy nevében történő döntéshozatal joga, vagy
 - c) a jogi személyen belüli ellenőrzés joga.

2. A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek, amennyiben az (1) bekezdésben említett személy által gyakorolt felügyelet vagy ellenőrzés hiányossága tette lehetővé, hogy egy neki alárendelt személy az adott jogi személy javára a 10. cikkben említett bűncselekményt elkövesse.
3. A jogi személynek az (1) és (2) bekezdés alapján fennálló felelőssége nem zárja ki a büntetőeljárást azon természetes személyek ellen, akik a 10. cikkben említett bűncselekményt tettesként, felbujtóként vagy bűnsegédként követik el.

13. cikk

A jogi személyekkel szembeni szankciók

A tagállamok biztosítják, hogy a 10. cikk szerinti bűncselekményért felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal legyen sújtható, beleértve a büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbeli szankciókat és egyéb szankciókat is, úgymint:

- a) állami kedvezményekből vagy támogatásokból való kizárás;
- b) a közbeszerzési eljárásokból való kizárás legfeljebb öt évig;
- c) mezőgazdasági, ipari vagy kereskedelmi tevékenység folytatásától való ideiglenes vagy végleges eltiltás;
- d) bírósági felügyelet alá helyezés;
- e) bíróság által elrendelt felszámolás.

14. cikk

A panasztétel megkönnyítése

1. A tagállamok hatékony mechanizmusokat vezetnek be annak érdekében, hogy a harmadik országok illegálisan foglalkoztatott állampolgárai közvetlenül vagy kijelölt harmadik feleken keresztül panasszal élhessenek a munkáltatójukkal szemben.
2. A tagállamok jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtás miatt nem alkalmaznak szankciókat azon kijelölt harmadik felekkel szemben, akik a harmadik országok állampolgárai számára a panasz benyújtásához segítséget nyújtanak.
3. A 10. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti bűncselekmények esetén a tagállamok a 2004/81/EK irányelv 4–15. cikkében foglalt feltételekkel az adott nemzeti eljárás hosszától függő, korlátozott időre szóló tartózkodási engedélyt adnak ki harmadik országok olyan állampolgárai számára, akiket kizsákmányoló munkafeltételek mellett foglalkoztatnak vagy foglalkoztattak, és akik együttműködnek a munkáltatóval szemben indított eljárásban.

15. cikk
Vizsgálatok

1. A tagállamok biztosítják, hogy évente a területükön letelepedett vállalkozások legalább 10 %-ánál vizsgálatot folytatnak a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárai foglalkoztatásának ellenőrzése érdekében.
2. Az ellenőrizendő vállalkozásokat olyan kockázatfelmérés alapján választják ki, amelyet a tagállamok illetékes hatóságainak kell elkészíteniük olyan tényezők figyelembevételével, mint például az ágazat, amelyben az adott vállalkozás működik, valamint bármely korábbi jogsértés.

16. cikk
Jelentéstétel

A tagállamok legkésőbb [a 17. cikkben említett időpontot követő három év]-ig, ezután pedig háromévente jelentés formájában megküldik a Bizottságnak az ezen irányelv végrehajtásával kapcsolatos információkat, amelyek többek között tartalmazzák a 15. cikk alapján lefolytatott vizsgálatok számát és eredményeit, valamint a 8. cikk alapján alkalmazott intézkedések részleteit.

A Bizottság e jelentések alapján jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

17. cikk
Átültetés

1. A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetést követő 24 hónap]-ig megfeleljenek. Haladéktalanul közlik a Bizottsággal e rendelkezések szövegét, valamint a rendelkezések és az ezen irányelv közötti megfelelést mutató táblázatot.

Amikor a tagállamok elfogadják e rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

2. A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

18. cikk
Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

*18. cikk
Címzettek*

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*